

Zakres wymagań do Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z geografii dla uczniów szkół podstawowych w roku szkolnym 2025/2026

I. Cele konkursu

1. Rozwijanie zainteresowania szeroko rozumianą przestrzenią geograficzną oraz geografiami jako dyscypliną naukową.
2. Doskonalenie umiejętności korzystania ze źródeł informacji i rozwiązywania problemów geograficznych.
3. Pobudzanie twórczego myślenia na drodze identyfikowania i opisywania związków i zależności przyczynowo – skutkowych, funkcjonalnych, przestrzennych oraz czasowych w środowisku geograficznym.
4. Kształtowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania.
5. Wdrażanie do samodzielnego uczenia się i aktualizacji wiedzy oraz przygotowanie do nauki w szkołach wyższego szczebla.

II. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Geografii opisane są w podstawie programowej dla przedmiotu geografia dla szkoły podstawowej.

1. Prowadzenie obserwacji, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
3. Interpretowanie map różnej treści.
4. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego w Polsce i różnych regionach świata, dokonywanie uogólnień.
5. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.
6. Stawianie pytań, proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.

7. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań pro środowiskowych i społecznych.
8. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
9. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

III. Zakres treści

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Geografii jest zgodny z treściami podstaw programowych dla przedmiotów geografia i przyroda (w zakresie treści geograficznych) dla szkoły podstawowej. Obejmuje również treści wskazanych pozycji literatury. Wskazana literatura jest rozszerzeniem zakresu treści konkursu.

I stopień

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury opracowuje szkolna komisja konkursowa zgodnie z **§ 6 regulaminu konkursu. Informację przekazuje dyrektor szkoły do 10 września 2025 r.**

II stopień

Zakres treści: *Geografia fizyczna świata. Krajobrazy Ziemi. Geografia Polski. Region - województwo śląskie.*

1. **Mapa:** ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna, skala mapy, znaki na mapie, treść mapy.
2. **Lądy i oceany na Ziemi:** rozmieszczenie lądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne.
3. **Krajobrazy świata:** wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna na świecie.
4. **Ruchy Ziemi:** Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.

5. **Współrzędne geograficzne:** szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno- geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa.
6. **Krajobrazy Polski:** wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomiejski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).
7. **Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy:** położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; Morze Bałtyckie; główne rzeki Polski i ich systemy; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski.
8. **Spółeczeństwo i gospodarka Polski na tle Europy:** rozmieszczenie ludności, struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, zatrudnienia); migracje Polaków; zróżnicowanie polskich miast; sektory gospodarki Polski; rolnictwo Polski; zmiany struktury przemysłu Polski; zróżnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; atrakcyjność turystyczna Polski.
9. **Relacje między elementami środowiska geograficznego** na przykładzie wybranych obszarów Polski. Wpływ: sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie powodzi; warunków przyrodniczych (np.: zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i usłonecznienia) i pozaprzyrodniczych na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej; procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia; transportu na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki.
10. **Własny region - województwo śląskie:** położenie, dominujące cechy środowiska przyrodniczego i gospodarki, walory turystyczne (źródło: wskazana literatura dla stopnia II, pozycja 1).

IV. Proponowana literatura

II stopień

1. Platforma Edukacji Regionalnej „Eduś”, Ze szczytów gór ku nizinom (jednostki fizycznogeograficzne województwa śląskiego), Instytut Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej. <https://edus.ibrbs.pl/ze-szczytow-gor-ku-nizinom/>.
2. *Etnograficznie na szlaku beskidzkich murali*, Geografia w Szkole nr 1/2024 s. 40-43.
3. *Jak ograniczać skutki powodzi globalnie i lokalnie*, Geografia w Szkole nr 1/2025 s. 4-8.

IV. Postanowienia ogólne

1. Eliminacje szkolne zostaną przeprowadzone przez Szkolną Komisję Konkursową powołaną przez Dyrektora szkoły.
2. Szkolna Komisja Konkursowa odpowiada za:
 - a) przygotowanie zestawu konkursowego,
 - b) przeprowadzenie konkursu,
 - c) ocenę prac uczniów,
 - d) sporządzenie protokołu z przebiegu eliminacji.
3. W eliminacjach szkolnych biorą udział uczniowie klas VII–VIII Szkoły Podstawowej nr 10 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego w Rybniku.
4. Szkolna Komisja Konkursowa ocenia prace uczestników zgodnie z punktacją ustaloną dla etapu szkolnego.
5. Do II etapu kwalifikują się uczniowie, którzy uzyskali co najmniej 80% możliwych do zdobycia punktów.
6. Wyniki etapu szkolnego oraz lista zakwalifikowanych uczniów zostaną ogłoszone przez Szkolną Komisję Konkursową w formie komunikatu na tablicy ogłoszeń szkoły oraz/lub stronie internetowej szkoły.
7. Uczestnicy konkursu zapisują rozwiązania wyłącznie długopisem z niebieskim, nieścieralnym tuszem. Zabrania się używania długopisów z czarnym tuszem, ołówków i korektorów.
8. Uczestnik konkursu może wnieść do sali, w której odbywa się konkurs, małą

butelkę wody.

**TERMINARZ WOJEWÓDZKICH KONKURSÓW PRZEDMIOTOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2025/2026**

lp.	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z:	stopień pierwszy	stopień drugi	stopień trzeci
1	geografii	09.10.2025 r. w godzinach pracy szkoły	07.11.2025 r. godz. 11 ⁰⁰	23.01.2026 r. godz. 11 ⁰⁰